

Recenzja

rozprawy doktorskiej w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w dyscyplinie nauki o kulturze fizycznej

mgr Tomasza Kabały

pt. „*Wpływ wybranych czynników na skuteczność rehabilitacji według koncepcji DBC osób z przewlekłym niespecyficznym zespołem bólowym dolnego odcinka kręgosłupa*”

wykonanej pod kierunkiem naukowym dr hab. Czesława Giemzy, prof. Uczelni (promotor) na Wydziale Fizjoterapii Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu

Podstawę formalną wykonania recenzji stanowi pismo Przewodniczącego Rady Kolegium Naukowego Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu z dnia 12 marca 2021 r.

Ocena strony formalnej

Rozprawa doktorska mgr Tomasza Kabały została opracowana zgodnie z wytycznymi wynikającymi z Obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 15 września 2017 roku w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. z dn.27 września 2017, poz.1789 z późniejszymi zmianami).

Przedstawiona do oceny dysertacja pt. „*Wpływ wybranych czynników na skuteczność rehabilitacji według koncepcji DBC osób z przewlekłym niespecyficznym zespołem bólowym dolnego odcinka kręgosłupa*” składa się z dwóch podstawowych części. Część pierwsza o objętości 43 strony, stanowi autoreferat, który obejmuje wstęp z wykazem publikacji stanowiących rozprawę doktorską, epidemiologię zespołów bólowych i metody rehabilitacji stosowane w przewlekłym zespole bólowym dolnego odcinka kręgosłupa o nieznannej etiologii, cele pracy, hipotezy i pytania badawcze, charakterystykę materiału badawczego wraz z opisem metodyki badawczej, omówienie cyklu publikacji, dyskusję, wnioski, wykaz pozycji piśmiennictwa oraz streszczenia w językach polskim i angielskim. Druga część rozprawy stanowi cykl trzech monotematycznych, oryginalnych publikacji naukowych z 2020 roku, opublikowanych w dwóch czasopismach naukowych krajowych (*Acta Balneologica, Acta of*

Bioengineering and Biomechanics) i jednym zagranicznym (*Journal of Back and Musculoskeletal Rehabilitation*) oraz oświadczenia autorów i zgodę komisji etyki. Łączny współczynnik oddziaływania publikacji wynosi 1,789, liczba punktów MNiSW – 160. Należy podkreślić, że Doktorant jest pierwszym autorem publikacji składających się na rozprawę doktorską, jego wkład autorski jest znaczący. Z oświadczeń współautorów prac składających się na rozprawę doktorską wynika, że mgr Tomasz Kabała był autorem koncepcji przeprowadzanych badań, miał wiodący udział w wykonaniu części eksperymentalnej, opracowywał i analizował wyniki oraz przygotowywał manuskrypty do druku.

W skład cyklu wchodzi następujące publikacje:

1. **Tomasz Kabała**, Łukasz Sawko, Alicja Dziuba-Słonina, Czesław Giemza, „*Influence of modern technologies used in rehabilitation on selected functional parameters of the spine of patients with low back pain*”. *Acta of Bioengineering and Biomechanics* 2020, 22(4): 101–107. DOI:10.37190/ABB-01626-2020-03. MNiSW=100 pkt, IF=0,968.
2. **Tomasz Kabała**, Czesław Giemza, „*Efficiency of active therapy for low back pain in elderly men*”. *Journal of Back and Musculoskeletal Rehabilitation* 2020;33(5):769–775. DOI:10.3233/BMR-171072. MNiSW=40 pkt, IF=0,821.
3. **Tomasz Kabała**, Maciej Kabała, Czesław Giemza, „*Evaluation of the results of rehabilitation of chronic low back pain syndrome in physically active and inactive patients during leisure time*”. *Acta Balneologica* 2020;4(161): 209–215 DOI:10.36740/ABAL202004102. MNiSW=20 pkt.

Ponieważ oryginalne prace badawcze, które składają się na rozprawę doktorską, były poddane wcześniej ocenie przez redakcje czasopism i niezależnych recenzentów, moja recenzja tak przygotowanej rozprawy koncentruje się przede wszystkim na ocenie autoreferatu. Ta część dysertacji, będąca autorskim opracowaniem Doktoranta, pokazuje bowiem Jego zasób wiedzy, umiejętności formułowania wniosków i posługiwania się piśmiennictwem naukowym.

Uwagi krytyczne

Wszystkie kryteria niezbędne do przedstawienia rozprawy doktorskiej zostały spełnione. Recenzent nie wnosi uwag krytycznych do formy i struktury formalnej rozprawy.

Ocena merytoryczna rozprawy

W części wprowadzającej Doktorant przedstawił epidemiologię zespołów bólowych dolnego odcinka kręgosłupa wraz z metodami rehabilitacji stosowanymi w stanach przewlekłych o nieznannej etiologii.

W odniesieniu do kluczowej (metodologicznie) części – główny cel pracy został dobrze sformułowany, poparty 3 celami szczegółowymi występującymi w poszczególnych pracach, które mają czytelne walory poznawcze i praktyczne. Jest to bardzo istotne, gdyż nawiązują do teoretycznego tła problemu. Autor sformułował 3 pytania badawcze, na podstawie których skonstruował 2 hipotezy, stanowiące obowiązujący standard metodologiczny.

W bardzo syntetyczny sposób opisano materiał badawczy z kryteriami włączającymi i wykluczającymi z projektu, badania goniometryczne, elektromiograficzne i dynamometryczne. Dokonano również oceny parametrów subiektywnych: natężenia bólu (VAS), ograniczeń funkcjonalnych (ADL); poziomu depresji (RBDS) oraz poziomu aktywności fizycznej na podstawie kwestionariusza DBC. Zastosowano prawidłowe procedury statystyki zaawansowanej w analizie wyników badań, wskazano testy, na podstawie których określono znamienność statystyczną obserwowanych zmian.

Na przeprowadzenie badań uzyskano zgodę Senackiej Komisji ds. Etyki Badań Naukowych przy Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu z dn. 27 marca 2017 roku.

Wyniki badań prezentowane przez Doktoranta w poszczególnych pracach nawiązują do celu głównego pracy, ich treść jest przejrzysta dla czytelnika. Zostały szczegółowo przeanalizowane i szeroko przedyskutowane na tle bieżącej literatury zagranicznej, stąd wartość przedstawionych badań w powyższym cyklu publikacji w mojej ocenie jest wysoka.

W „Dyskusji” Doktorant w pełni wykazał się dojrzałością naukową i zdolnością do kompleksowej interpretacji uzyskanych przez siebie wyników na tle danych piśmiennictwa. Rozdziały te w prezentowanym cyklu prac są zwarte, interesujące, ukazujące osiągnięcia, a często ograniczenia rezultatów badań przeprowadzonych w wielu ośrodkach naukowych.

Zgromadzono tam znaczną ilość wyników do porównań, stwarzając tym samym bazę danych, do której w łatwy sposób będą mogli docierać zainteresowani problemem.

Sformułowane wnioski trafnie koncentrują się na najistotniejszych rezultatach całego projektu badawczego.

Myślę, że w trakcie publicznej obrony warto przedyskutować następujące zagadnienia:

1. Odległe wyniki programu rehabilitacji w leczeniu NLBP metodą DBC.
2. Wykorzystanie metody DBC w leczeniu NLBP w warunkach pobytu sanatoryjnego.

Z obowiązku recenzenta należy wymienić stosunkowo drobne uchybienia zaobserwowane podczas lektury niniejszej rozprawy, takie jak błędy literowe i interpunkcyjne, a także brak niektórych skrótów w ich wykazie (np. LTE, LTF, LTR, LTL).

Podsumowanie

Nowa forma opracowania rozprawy doktorskiej, która niewątpliwie podąża za duchem czasu wymaga pełnej spójności opisu uzyskanych wyników z danymi opublikowanymi w załączonych publikacjach oraz umiejętności syntetycznej analizy całości uzyskanych wyników na tle danych piśmiennictwa. Przedłożona do recenzji rozprawa na stopień doktora w formie 3 oryginalnych prac naukowych spełnia właśnie te wymogi.

Pragnę podkreślić, że cały projekt stanowiący podstawę dysertacji doktorskiej mgr Tomasza Kabały został starannie zaplanowany i poprawnie wykonany, a uzyskane wyniki są oryginalne i interesujące.

Przedstawione w recenzji uwagi odnoszą się do niewielkich błędów stylistycznych i skrótów myślowych Doktoranta. Nie umniejszają one jednak mojej wysokiej oceny pracy. Rozprawa stanowi samodzielny dorobek naukowy, a Doktorant wykazał się wiedzą i umiejętnością prowadzenia badań naukowych.

Wniosek końcowy

Stwierdzam, że przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska mgr Tomasza Kabały pt.: „*Wpływ wybranych czynników na skuteczność rehabilitacji według koncepcji DBC osób z przewlekłym niespecyficznym zespołem bólowym dolnego odcinka kręgosłupa*” **spełnia wymogi** określone Ustawą o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (j.t. Dz.U. z 2017 roku poz.1789 z późn. zm.), jednocześnie

kwalifikuje Doktoranta do nadania stopnia doktora w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o kulturze fizycznej.

Zatem wnoszę do Wysokiej Rady Kolegium Naukowego Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu o dopuszczenie mgr Tomasza Kabały do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Poznań, dn.15 kwietnia 2021 roku